

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2005. május 13.

NÉMET NYELV

**KÖZÉPSZINTŰ
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értése	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értése	33
Íráskészség	33
Szóbeli	33
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont). Az Íráskészség vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE**1.**

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
E	B	H	A	I	G	F	C

Fölösleges: D**2.**

A táblázatba csak 11 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Először számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a tanuló. Ha 11-nél többet írt, akkor a „-1“ négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ezt követően ellenőrizze le, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e. Az itemek megoldását a szokásos módon jelölje (1/0).
- A feladat pontszámát úgy számolja ki, hogy a jó itemek számából levonja a „-1“ négyzetben szereplő számot. A végeredmény nem lehet negatív szám.

	Kim	Sven	Linda	Serioja
Brügge liegt nicht weit weg von der Küste.	(0) X			
Ich finde die Stadt nicht modern.		(9) X		(15) X
Das Angebot in den vielen kleinen Geschäften ist sehr groß.	(8) X			
In Brügge geschieht nicht viel Interessantes für junge Leute.		(10) X		
Junge Leute können sich hier wohl fühlen.			(12) X	(16) X
Die Auswahl an kleineren Konzerten ist groß.			(13) X	
Ich möchte auch in Zukunft in Brügge leben.		(11) X		
Die neue Konzerthalle gefällt mir nicht.			(14) X	(17) X
Viele kommen nur nach Brügge, um hier einzukaufen.				(18) X

3.

A cél az eredeti szöveg rekonstruálása, mégsem a mondatoknak a szövegben elfoglalt helyét, hanem a mondatok közötti kapcsolatok megtalálását pontozzuk. Jó megoldásként tehát csak az fogadható el, ha a vizsgázó a mondatot az előtte álló vagy az őt követő mondathoz helyesen rendelte hozzá, függetlenül attól, hogy melyik helyre írta be a betűt. Ha a vizsgázó az utolsó betűt a helyére írja, akkor azért mindenképpen jár pont.

Ennek megfelelően a következő kapcsolódásokért lehet pontot adni:

A – C	1 pont
C – G	1 pont
G – E	1 pont
E – B	1 pont

B – F	1 pont
F – D	1 pont
D – H vagy H a végén	1 pont

Teljesen helyes megoldás:

0.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
A	C	G	E	B	F	D	H

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	30
22	29
21	28
20	26
19	25
18	24
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

Források

1. Frau im Spiegel
2. Handbuch Europa, 82-83. o.
3. www.kindernetz.de/infoladen/gewusst/index.html

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. Az új helyesírásnak nem megfelelő alakokat 2005. július 31-ig nem kell hibának tekinteni.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha közöttük van a jó megoldás.

1.

- 0. A) am
- 1. D) stellen
- 2. D) seinen
- 3. C) ich
- 4. C) nehmen
- 5. A) als
- 6. B) ihn
- 7. C) durch

2.

- 0. C) suchen
- 8. C) für
- 9. B) kannst
- 10. A) Schicke
- 11. A) dir
- 12. B) auf
- 13. B) dich
- 14. D) die
- 15. C) ist
- 16. C) der

3.

- 0. ganzjährige
- 17. am heißesten / heiß
- 18. sonnige
- 19. angenehmen
- 20. warm / wärmer
- 21. kälter
- 22. stärker / stark
- 23. gute / bessere
- 24. heftig
- 25. schlimme

4.

0.	26.	27.	28.	29.	30.
D	E	A	C	F	B

Fölösleges: G

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 30 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
30	18
29	17
28	17
27	16
26	16
25	15
24	14
23	14
22	13
21	13
20	12
19	11
18	11
17	10
16	10

Dolgozatpont	Vizsgapont
15	9
14	8
13	8
12	7
11	7
10	6
9	5
8	5
7	4
6	4
5	3
4	2
3	2
2	1
1	1

Források

2. Die Presse, Wien-Journal, 25.07.2002
3. www.campus-germany.de
4. www.sowieso.de/r_s_artikel.php3?id_article=93

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezekon kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. 22 ... Studentin
1. 28
2. Lehrer(in) / arbeitet in einer (Real)schule
3. 56
4. Arzt / arbeitet im Krankenhaus
5. 49
6. Hausfrau / arbeitet zu Hause / erledigt die Hausarbeit / ehrenamtliche Arbeit / arbeitet in einem Frauenhaus
7. 16
8. Schüler(in) / geht zur Schule

2.

A táblázatba csak 11 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Először számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a tanuló. Ha 11-nél többet írt, akkor a „-1“ négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ezt követően ellenőrizze le, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e. Az itemek megoldását a szokásos módon jelölje (1/0).
- A feladat pontszámát úgy számolja ki, hogy a jó itemek számából levonja a „-1“ négyzetben szereplő számot. A végeredmény nem lehet negatív szám.

	1. Person	2. Person	3. Person
Das Dorf ist total langweilig.	(0) X		
Das Leben im Dorf ist besser geworden.		(12) X	
Die Luft im Dorf ist gut.		(13) X	(16) X
Es gibt zu wenig Geschäfte.	(9) X		(17) X
Es gibt genug Geschäfte.		(14) X	
Die Menschen sind unfreundlich.	(10) X		
Die Menschen sind freundlich.		(15) X	(18) X
Es gibt keine Lokale für Jugendliche.	(11) X		(19) X

3.

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. 15

20. achte / 8.

21. keine Freunde hatte / niemanden kannte / seine Klassenkameraden nicht kannte / nicht wusste, wie er sich verhalten soll

22. (fast) besser (als die alte) / gut

23. besser / sehr gut

24. das Abitur

25. zehnten / 10.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	30
22	29
21	28
20	26
19	25
18	24
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

Szövegek**1. Meine Familie**

Ich heiße Hanna, bin 22 Jahre alt und studiere Germanistik, Politikwissenschaften und Geschichte an der Universität in Regensburg. Dort teile ich zusammen mit meiner älteren Schwester Julia eine Wohnung. Julia ist 28 Jahre alt und arbeitet als Lehrerin in einer Realschule. Meine andere Schwester wohnt noch bei meinen Eltern in Deggendorf. Mein Vater ist 56 Jahre alt und ist Arzt in einem Krankenhaus. Unter der Woche bekommt man ihn deshalb kaum zu Gesicht. Meine Mutter ist Hausfrau. Sie erledigt alles rund ums Haus.

Nebenbei arbeitet sie ehrenamtlich in einem Frauenhaus. Sie ist 49 Jahre alt. Meine jüngste Schwester, Aline, ist erst 16. Sie ist Schülerin, sie geht in die 10. Klasse. Am liebsten mag sie die Sprachen: Neben Latein, Englisch und Französisch hat sie deshalb außerdem Italienisch und Spanisch als Wahlfächer belegt. Also, das ist meine Familie...

2. Meinungen über das Dorf Rein

1. Gespräch

Reporterin: Im Kurort Rein wurde neulich das neue Tenniscenter eröffnet. Wir haben einige Einheimische nach ihrer Meinung über den eigenen Heimatort gefragt.

Reporterin: Was ist deine Meinung über Rein?

Schüler: Meine ehrliche Meinung??? Es ist ein kleines ... Kaff!

Reporterin: Was meinst du konkret damit?

Schüler: Es ist langweilig, es gibt zu wenig Jugendliche...

Reporterin: Was sollte es deiner Meinung nach in Rein geben, damit mehr Jugendliche in Rein bleiben?

Schüler: In Rein sollte es mehr Geschäfte geben. Vielleicht auch eine Disco, ein Jugendlokal oder ein Café, wo sich die Jugendlichen abends amüsieren können.

Reporterin: Aber Rein ist ja ein Erholungsort! Wenn es dann eine Disco geben würde, würde erstens die Ruhe gestört werden und zweitens würden sich die alten Leute gar nicht mehr wohl fühlen!

Schüler: Das ist es ja eben! Man will die Ruhe nicht stören, und deswegen wird in Rein immer „tote Hose“ sein!

Reporterin: Gibt es sonst noch negative Seiten in Rein?

Schüler: Ja, es gibt viele unfreundliche Leute in Rein, zum einen die Spaziergänger aus Graz und die Einwohner in Rein, zum anderen die Bedienungen in den „Bauerngasthäusern“. Überhaupt: der ganze Tourismus in Rein ist nicht besonders gut! Höchstens die Spaziergänger aus der Stadt an den Wochenenden, aber diese gehen auch nicht gerne ins Gasthaus, weil sie eh keinen Alkohol konsumieren dürfen, weil sie noch nach Hause fahren müssen.

Reporterin: Aber nun gibt es eh ein Tenniscenter mit einem Café dazu!

Schüler: Da find' ich, sie hätten was anderes bauen können! Erstens spiele ich nicht Tennis, und zweitens sind in diesem Café keine Jugendlichen!

Reporterin: Danke für das Gespräch!

2. Gespräch

Reporterin: Und was halten Sie von Rein?

Frau: Nun es ist schon wesentlich besser, als es früher einmal war.

Reporterin: Wie meinen Sie das?

Frau: Den Menschen geht es heute besser, denn Rein war früher noch viel verlassener!

Reporterin: Gefällt Ihnen Rein im Großen und Ganzen?

Frau: Ja, natürlich, in Rein haben wir gute Luft und man kann sich gut erholen!

Reporterin: Finden Sie nicht, dass es mehr Geschäfte geben sollte?

Frau: Nein, denn es gibt fast alles, was man braucht. Und wenn es etwas nicht geben sollte, dann fährt man in den nächst größten Ort, nach Gratwein.

Reporterin: Sind die Menschen in Rein freundlich oder unfreundlich?

Frau: Diejenigen, die ich kenne, sind schon freundlich, und die Fremden interessieren mich nicht.

Reporterin: Danke schön...

3. Gespräch

Reporterin: Und Sie? Was denken Sie über Rein? Wie lebt man hier?

Frau: Ja, gut, es ist hier ruhig, und man kann hier spazieren gehen und die saubere Luft genießen... Da es hier weder eine Disco oder Clubs für Jugendliche, noch ein Nachtlokal gibt, gibt es nachts auch keine Randalen.

Reporterin: Sie sind also zufrieden?

Frau: Natürlich könnte man hier noch viel verändern. Die Einkaufsmöglichkeiten sind zum Beispiel sehr schlecht. Man findet ja nur das Allernotwendigste, und manchmal auch das nicht. Und dann muss man mindestens bis Gratwein, aber noch lieber nach Graz fahren, wenn man was besorgen will.

Reporterin: Und wie finden Sie die Menschen hier?

Frau: Ja, mit denen habe ich keine Probleme. Sie sind gastfreundlich, aber das ist auch selbstverständlich, sonst würden die Fremden gar nicht kommen, nicht wahr?

Reporterin: Sie haben Recht. Vielen Dank für das Gespräch.

3. Der Schulwechsel

Reporterin: Michael ist 15 Jahre alt und lebt in Berlin, wo er auch geboren wurde. Weil er auf dem Gymnasium Anne Frank nur schlechte Noten hatte, entschied er sich dafür, auf die Realschule zu wechseln. Er besucht dort die Klasse 9b.

R: Hallo, Michael, wie hast du dich denn beim Schulwechsel gefühlt?

Michael: Am Anfang hat es mir gestunken, dass ich auf eine neue Schule musste und keinen kannte. Aber auf dem Gymnasium ging ich total unter. Eine Fünf nach der anderen. Das war schrecklich.

R: Also hast du entschieden, zu wechseln?

M: Ja! Ich habe mir gesagt, dass ich das nicht mehr lange aushalte. Ich hatte auch keinen Bock darauf, in der achten Klasse sitzen zu bleiben, denn schließlich will ich ja nicht ewig in der Schule hocken!

R: Und wie war der erste Schultag in der neuen Schule?

M: Der erste Schultag in der „Goethe-Realschule“ war komisch, weil ich meine Klassenkameraden nicht kannte. Jeder guckte mich an, und ich wusste gar nicht, wie ich mich verhalten sollte.

R: Und jetzt?

M: Mittlerweile habe ich aber schon viele Freunde gefunden und ich finde meine neue Klasse fast besser als die alte.

R: Du fühlst dich nun also wohler als auf dem Gymnasium?

M: Ich gehöre jetzt zu den Besten, und dann fühlt man sich auch ganz anders. Zum Streber werde ich aber trotzdem nicht. Langsam macht mir die Schule wieder Spaß. Meine Eltern sagen auch, dass das viel wichtiger als das Abitur ist. Und wenn ich nach der 10. Klasse Lust habe, kann ich ja immer noch mein Fachabi machen!

R: Danke Michael und viel Spaß noch!

Források

2. <http://www.oks.at/archikon/dorf/interview1.html>

3. www2.toulouse.iumpf.fr

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

Mintaértékelések találhatóak „Az érettségiről tanároknak 2005. Német nyelv” című dokumentumban, amely elérhető az Oktatási Minisztérium honlapján (www.om.hu).

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata nem kötelező, bármilyen más jelrendszer is használható.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Erről pontos tájékoztatást nyújt a vizsgakövetelmény (40/2002. sz. Miniszteri rendelet). Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
6. Az új helyesírásnak nem megfelelő alakokat 2005. július 31-ig el lehet fogadni, ezért ezeket az alakokat addig nem kell hibának tekinteni.
7. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban valamelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban csak a Tartalom értékelési szempont alapján 0 pontos dolgozatok lesznek a többi szempont alapján is 0 pontosak. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
8. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megfelelő helyre beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	10 pont

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadók lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes, segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a Tartalom szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem érthető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (középszint 1. feladat)*Tartalom és szöveghossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (40–50 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 30–40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 30 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezőmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	23 pont

Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kiter a megadott szempont, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szempont több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kiter, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonynak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálások tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. 0 pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Általános érvényű példák a formai jegyekre

Néhány példa a helyes megszólításra és elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren,/!	Mit freundlichen Grüßen
Sehr geehrter Herr ... ,/!	Mit freundlichem Gruß
Sehr geehrte Frau ... ,/!	Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/!	Mit (den) besten Grüßen
Liebe Freunde,/!	Mit herzlichen Grüßen
Hallo,/!	Herzliche / Liebe / Viele Grüße
Hallo Peter / Leute / Freunde,/!	Herzlich(st)
	Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Elfogadhatónak tekinthető minden olyan megszólítás és elköszönés, ami „emlékeztet” az adott levéltípushoz illő helyes formákra.

Néhány példa az elfogadható megszólításra és elköszönésre:

Elfogadható megszólítás	Elfogadható elköszönés
Sehr geehrte Herren,/!	Mit vielen Grüßen
Verehrter / geehrter Direktor,/!	Vielen Dank
Verehrte LAL Sprachen GmbH,/!	Ich danke Ihnen im Voraus
Sehr geehrte Redaktion,/!	Mit Hochachtung
Liebes Jugendmagazin,/!	Hochachtungsvoll
Hello,/!	Wir antworten auf alle Briefe
Hello Peter / mein Freund,/!	

Helyes dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – a levél jobb felső sarkában

Elfogadható dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – nem a megfelelő helyen

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van. Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / die Deutschgruppe / Klasse 10D

Amennyiben az aláírás egy sorban van az elköszönéssel, akkor elfogadhatónak minősül. Nem elfogadható az aláírás abban az esetben, ha ellentmond a levél tartalmának és/vagy hangnemének.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az „ich” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a Szókincs, kifejezőmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett

a „holen” igét), ezt a hibát csak a Szókincs, kifejezésmód szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy előljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a Szókincs, kifejezésmód szempontnál.

Értékelési skála (középszint 2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot. vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt.

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyban. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elkészítés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyban. Van helyes megszólítás és dátum és elkészítés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyban. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyban. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggént nem értékelhető.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókinccsel jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókinccsel jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókinccs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókinccsel jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókinccsel szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.

Ajánlott jelrendszer

Első feladat

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

Ny = nyelvhelyességi hiba (lexikai vagy nyelvtani hiba),

H = helyesírási hiba,

É = értelemzavaró nyelvi hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = lexikai, nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl → szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra vagy lexikai egység ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javító sávban nem.

Második feladat

Az áttekinthetőség érdekében érdemes az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írni.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a szempont sorszámának megadásával:

④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,

√3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,

2– (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

Dátum = D

Köszönés = K

Megszólítás = M

Aláírás = A

A teljesítés minőségét a következő módon jelöltük:

ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,

√A (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy,

K– (betű + mínuszjel) = az adott formai jegy elfogadható.

Szövegalkotás

Ennél a szempontnál nem használunk jeleket.

Szókincs, kifejezés mód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben a következő jeleket használjuk:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

~~~~~

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

~~~~~ i

Az ismétlődő hibákat nem kell jelölni a javító sávban.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jeleket:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat nem jelöljük a javító sávban.